

Ontwikkelingen en Trends Kermissen

Kermissen in Overbetuwe

De gemeente Overbetuwe organiseert een viertal kermissen. 2 in Elst, in het voorjaar en in het najaar, 1 in Driel en 1 in Heteren.

Verder worden er binnen de gemeente Overbetuwe nog een vijftal kermissen georganiseerd:

- Driel (onderdeel van de kersenfeesten Driel)
- Oosterhout (onderdeel van de bevrijdingsfeesten)
- Valburg (onderdeel van de Valburgse tentfeesten)
- Zetten (Oranje vereniging)
- Herveld (Oranje Vereniging, met op zondag een braderie)

In Overbetuwe is geconstateerd dat het aantal bezoekers en de hoeveelheid aan attracties teruglopen. Om de kermissen meer aandacht te geven en in de hoop nieuw leven in te blazen, is in 2018 extra aandacht geweest voor de kermissen. Deze extra inspanningen bestonden uit:

- Actieve werving en ureninzet van de organisatie.
- Intensieve samenwerking met een kermis organisatiebureau.
- Media aandacht en reclame via de bladen en social media.
- Financiële inspanningen (om kermisgelden te innen en de opbrengst zodoende te vergroten).

Landelijke ontwikkelingen

Kermissen hebben het moeilijk

Het gaat niet goed met de kermissen in Nederland. Minder bezoekers, minder omzet, minder exploitanten. De kermis is de laatste jaren minder populair geworden. In 2012 telde Nederland 1370 kermissen. Dat zijn er 300 tot 400 minder dan twintig jaar eerder¹. Volgens de Kamer van Koophandel daalde ook het aantal kermisexploitanten van 1005 in 2009 naar 923 in 2017. Vooral in kleine gemeenten loont het niet meer. Jaarlijks verdwijnen er 24 tot 30 (dorps)kermissen².

Consument stelt hogere eisen aan vermaak

Vroeger waren alleen de kermisattracties genoeg om mensen te trekken. Nu moet de lat een stuk hoger worden gelegd om te kunnen concurreren met bijvoorbeeld festivals en pretparken. Kijk maar naar De Parade, Down The Rabbit Hole, Pinkpop en de Zwarte Cross. Al die evenementen zijn hun oorspronkelijke product gaan verbreden met goed eten, theater en andersoortige activiteiten. Zelfs de Intratuin in Duiven heeft tegenwoordig een gigantische indoor speeltuin met restaurant. Deze ondernemingen spelen in op de wensen van de consument³.

Randprogramma's

Een belangrijke ontwikkeling omtrent de kermissen in 2017 en 2018 is, dat vele gemeenten kiezen voor een randprogramma tijdens de jaarlijkse kermis. Of er wordt aansluiting gezocht bij andere evenementen.

Volgens Atze Lubach de voorzitter van de Nationale Bond van Kermishouders is de afname van het aantal kermissen, met name in dorpen, een punt van zorg.

Atze Lubach: "Daar moet je realistisch in zijn. Kermissen verdwijnen uit dorpen, net als scholen en supermarkten. Het is een gevolg van de veranderende samenleving, van de vergrijzing."

De kermisbond adviseert zijn leden om goed te kijken naar de bewonersopbouw van een dorp voordat ze besluiten er te gaan staan. "Als er maar tachtig kinderen wonen en als die allemaal twee rondjes in de draaimolen maken, dan weet je je omzet al. Dan moet je je goed afvragen of het loont." Een dorpskermis is volgens Lubach alleen nog een haalbare kaart als er een randprogramma omheen zit, zoals een jaarmarkt

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/08/17/aan-de-kermis-geven-de-mensen-hun-geld-niet-meer-uit-12555963-a1570158>

² <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/de-teloorgang-van-de-kermis/>

³ <https://www.nu.nl/uit/5374634/waarom-traditionele-kermis-langste-tijd-heeft-gehad.html>

of een koopzondag. “Een stand alone kermis heeft het lastig”, aldus de voorzitter.

“Als de plaatselijke horeca en winkeliers de handen in elkaar slaan en de gemeente bepaalde voorzieningen beschikbaar stelt, dan kun je de kermis behouden. En je moet goed letten op de evenementenplanning in een gemeente, want mensen kunnen hun geld maar een keer uitgeven”⁴.

Onderzoek Dynamic Concepts naar randprogramma kermis

Of een randprogrammering daadwerkelijk invloed heeft op de bezoekersmotivatie van de kermisbezoeker onderzocht Dynamic Concepts.

“Dynamic Concepts heeft ruime ervaring op dit gebied en heeft tijdens zes verschillende kermissen meer dan 3.000 respondenten bevraagd over de beleving en waardering van diverse kermisonderdelen.

Uitkomst onderzoek “Dynamic Concepts”⁵

Leeftijd De grootste groep bezoekers van de kermis (26 procent) zijn mensen tussen de 21 en 35 jaar, gevolgd door kinderen tot en met 15 jaar (23 procent) en mensen van 36 tot en met 45 jaar (16 procent). De onderzoekers signaleren een lichte vergrijzing van de kermisbezoekers wat de terugloop kan veroorzaken.	Waardering Een ruime meerderheid (59 procent) waardeert de kermiselementen zeer positief terwijl het randprogramma met 69 procent nog hoger wordt gewaardeerd. Opvallend is dat een kermis met een randprogramma hoger wordt gewaardeerd dan een kermis zonder randprogramma.
Bezoek Niet geheel onverwacht trekt de kermis de meeste bezoekers in het weekend met zondag als topdag. De grootste groep (63 procent) blijft twee tot vier uur op de kermis. De meeste bezoekers komen in gezelschap van vrienden en kennissen (33 procent), met familieleden (19 procent) of met partner en kinderen (19 procent). Een kleine 16 procent bezoekt de kermis alleen. Opvallend is hier de relatief kleine groep gezinnen met kinderen.	En nu? De onderzoekers adviseren betrokkenen bij de kermis (gemeente, exploitanten en horeca) meer onderzoek te doen naar het gedrag van de bezoekers en daarmee te achterhalen wat voor een bezoeker bijdraagt aan een betere beleving. Kan de kermis bijvoorbeeld beter worden gepositioneerd als een tijdelijk pretpark, inclusief thematisering en storytelling? Of kan de beleving worden vergroot waardoor de verblijfsduur wordt verlengd en daarmee de bestedingen omhoog gaan?
Bezoekredenen Ruim een derde van de bezoekers komt voornamelijk voor de sfeer en beleving naar de kermis, terwijl een kleiner deel (14 procent) aangeeft dat het aanbod aan attracties de voornaamste bezoekredenen is.	 Om te achterhalen waarom mensen de kermis niet bezoeken, moet ook onderzoek gedaan worden naar de niet-bezoeker. Grote vraag is daarbij hoe je de kermis weer aantrekkelijk maakt voor een gezin met kinderen of de Multi generatie doelgroep (opa, oma, kinderen en kleinkinderen).

De traditionele kermis houdt vast aan nostalgie. Er wordt niet gekeken naar de doelgroep. In elk dorp, elke stad wordt hetzelfde kunstje gedaan. Het aanbod is niet divers genoeg. Zegt de voorzitter van de Nationale Bond van Kermishouders⁶.

Door het organiseren van een randprogramma kan er worden ingespeeld op bepaalde doelgroepen.

⁴ <https://www.bndestem.nl/brabant/de-kermis-van-de-toekomst-vraagt-om-randprogramma-een-stand-alone-dorpskermis-heeft-het-lastig~a56b250b/>

⁵ <https://www.nritmedia.nl/kennisbank/38649/hoe-kan-de-kermis-weer-meer-bezoekers-trekken/?topicsid>

⁶ <https://www.nu.nl/uit/5374634/waarom-traditionele-kermis-langste-tijd-heeft-gehad.html>

Voorbeelden randprogramma

Kinderen

Een dag in het teken stellen van kinderen (op de foto met, kleurwedstrijd, schminken).

Lady's night

Een avond voor de dames. Zij krijgen een speciale korting bij verschillende attracties.

Senioren kermis

Een middag gericht op senioren. Denk hierbij aan een gezellig samenkomen van ouderen. Mogelijk kan een wethouder of de burgemeester een rondje doen over de kermis om de ouderen te woord te staan.

Kermis voor volwassenen

Exploiteren van een feesttent gericht op volwassen, voor 1 of meerdere dagen.

Samenwerking met ondernemers

Horeca-ondernemers kunnen een kermismenu aanbieden gedurende de kermis, of een speciale korting bieden.

Supermarkten/winkels kunnen kermisacties houden, denk bijvoorbeeld aan een actie met kermismuntjes.

Prikkelarme kermis

Een prikkelarme kermis bedoeld voor mensen met autisme, epilepsie, ADHD, hooggevoeligheid of een vorm van niet aangeboren hersenletsel. Deze mensen kunnen vanwege het harde geluid, de felle lichten, lichteffecten en de draaisnelheid van de attracties de kermis doorgaans niet bezoeken. Maar de prikkelarme kermis is ook voor mensen (bijvoorbeeld ouderen) die om andere reden niet zo goed tegen de prikkels kunnen. Een prikkelarme kermis houdt in dat er geen harde geluiden en flitsende lichten zijn. Tevens wordt de draaisnelheid aangepast indien dat mogelijk is.

Volgens de Nederlandse vereniging voor Autisme gebeurt het steeds vaker dat amusementsbedrijven prikkelarme momenten plannen. "Je ziet het bij evenementen, maar ook bijvoorbeeld in bioscopen waar het geluid minder hard is en het filmlicht gedimd wordt", zegt een woordvoerder.

Bovenstaande ideeën zijn een greep aan initiatieven, gehanteerd door andere gemeenten, om verschillende doelgroepen en meer mensen naar de kermis te trekken.

Kermissen in Lingewaard

De gemeente Lingewaard stopt per direct met het zelf organiseren van zomerkermissen in de Lingewaardse dorpen. Vanaf 2019 gaat de gemeente de organisatie uitbesteden.

Lingewaard ziet bij zowel de exploitanten als bij bezoekers de belangstelling teruglopen.

Toch wil de gemeente de kermistraditie in de dorpen in stand houden, want de kermissen worden gezien als belangrijk voor de leefbaarheid. Om die reden werden de kosten voor de exploitanten al omlaag gebracht en mochten kermisexploitanten zich alleen voor de grote kermissen inschrijven als ze ook de kleine dorpen in de gemeente aan zouden doen. Al die maatregelen bleken volgens de gemeente niet afdoende.

Om de kermistraditie toch in leven te houden gaat Lingewaard de organisatie uitbesteden aan een externe partij via een publiek-private samenwerking. Op die manier houdt Lingewaard wel de regie over de kermissen.

Een van de voorwaarden waar Lingewaard aan vast wil houden is dat alle kermissen in de dorpen behouden blijven⁷.

⁷ <https://www.gelderlander.nl/lingewaard/lingewaard-gaat-organisatie-kermissen-uitbesteden~a82de70f/>